

GONIEC KRAKOWSKI

CENY OGŁOSZEŃ: Po tekście 1 mm w 1 szpalcie (szer. szp. 22 mm) 36 gr. W tekście 1 mm w 4 szpalcie (szer. szp. 69 mm) 3.— Zł. Drobiazga za słowo 24 gr. Pierwsze słowo tłusty druk (najwyżej 8 słów) 40 gr.

Rok II.

Nr. 88.

Kraków, czwartek 18 kwietnia 1940 r.

Nadesłane, a nie zamówione przez Redakcję reklamy będą zwracane autorem jedynie wówczas, gdy dołączone zostaną znaczki pocztowe na opłacenie przesyłki zwrotnej. Prenumerata miesięczna 4.50 zł. z odnośnikiem do domu 5 zł.

Sukcesy armii niemieckiej w Norwegii.

Spokój w rejonie Narwik. — Zajęcie norweskiego torpedowca. Zestrzelenie sześciu brytyjskich samolotów.

Berlin, 17 kwietnia. Naczelna komenda armii niemieckiej komunikuje:

W ciągu dnia 14 kwietnia przetransportowano dalsze oddziały wojska oraz sprzęt wojenny do południowej części Norwegii. Tem samym sytuacja została definitywnie zabezpieczona i umocniona.

Na terenie tym nie było groźniejszych uwagi akcji nieprzyjacielskich od strony morza.

W Narvik dzień minął spokojnie. Angielskie siły morskie zablokowały wejście do portu. W Bergen dwa samoloty angielskie zaatakowały jeden z niemieckich okrętów handlowych i obrzuciły go bombami, powodując jego zatonięcie. Wkrótce potem obydwa samoloty angielskie zostały zestrzelone przez niemieckich myśliwców.

W rejonie Stavanger i Christiansand upłynął dzień spokojnie. Podczas bezskutecznego ataku angielskich samolotów, dokonanego w dniu 13 kwietnia, dwa samoloty typu Vickers-Wellington zostały zestrzelone przez niemieckie „Messerschmitty”.

W rejonie Oslo wojska niemieckie obsadziły miejscowość Hoenfoss. Przy tej sposobności można było stwierdzić, że próba mobilizacji Norwegów w rejonie Oslo została zlikwidowana. Przy bardzo nieznacznych stratach wojsk niemieckich, w ręce oddziałów niemieckich wpadły znaczne ilości materiałów wojennych.

W Skagerraku, operujące tam niemieckie siły morskie, zniszczyły dalsze dwie angielskie łodzie podwodne, tak że łączna liczba nieprzyjacielskich łodzi podwodnych zniszczonych w ostatnich dniach przez niemieckie siły morskie i lotnicze, wzrosła do siedmiu.

Norweski torpedowiec „Hval” został zajęty i natychmiast uruchomiony po oddaniu go w ręce załogi niemieckiej.

Jednostki floty powietrznej przeprowadzały loty wywiadowcze nad całem morzem Północnym i wzdłuż wybrzeży morskich.

Na Zachodzie nie było ważniejszych wydarzeń.

Niemiecka flota powietrzna przeprowadziła loty strażnicze na pograniczu. Jeden z niemieckich samolotów myśliwskich zestrzelił w okolicach Emmerich brytyjski samolot typu „Vickers-Blenheim”. Dalszy samolot brytyjski otrzymał na ól noc od Offenburgu celne trafienie i spadł.

Oddziały wojsk niemieckich, operujące w rejonie Oslo obsadziły miejscowość Halden. (p.)

Obsadzenie norweskiej fabryki prochu.

Berlin, 17 kwietnia. Podczas obsadzenia miejscowości Hoenfoss w rejonie Oslo, operujące tam wojska niemieckie zajęły fabrykę prochu.

Na norweskim terenie ćwiczeń Hvalsamoen i w fabryce broni w Kongsbergu zajęto znaczne ilości lekkiej i ciężkiej broni. (p.)

Samolot brytyjski spadł w płomieniach.

Amsterdam, 17 kwietnia. Według doniesień urzędowego biura informacyjnego, w pobliżu granicy Holandji spadł brytyjski bombowiec na terytorjum holenderskie.

Katastrofa wydarzyła się niedzielę w południe. Bombowiec ten zapalił się w powietrzu i spadł w płomieniach na ziemię. (p.)

Zniszczenie 7-u nieprzyjacielskich łodzi podwodnych.

Berlin, 17 kwietnia. — Eskadry niemieckich łodzi podwodnych na morzu Północnym, które jak to wynika z zestawień sukcesów komunikowanych przez naczelne

dowództwo armii niemieckiej, były w ostatnim czasie szczególnie czynne, zniszczyły w dniach 13 i 14 kwietnia śladem nieprzyjacielskich łodzi podwodnych.

Dwie z nich zostały zaatakowane w chwili płynięcia na powierzchni morza przez niemieckie samoloty, obrzucone bombami i w ten sposób zatopione. Jedna brytyjska łódź podwodna została zatopiona przez niemieckie jednostki morskie w momencie, kiedy przygotowywała się do ataku na niemiecki okręt transportowy. Łódź podwodna została zaatakowana pod wodą i zatopiona. Na powierzchni morza wypłynęło jedynie kilka szczątków łodzi. Pomimo długich poszukiwań nie udało się uratować pozostałych przy życiu członków załogi nieprzyjacielskiej łodzi podwodnej.

Stopa angielska jeszcze nie dotknęła ziemi norweskiej

Berlin, 17 kwietnia. — W sprawie informacji angielskich jakoby Anglicy mieli rzekomo wylądować w kilku miejscach na wybrzeżu Norwegii dowiadujemy się z miarodajnych kół, że zarówno na wybrzeżach, jak i obszarach okupowanych przez wojska niemieckie w Norwegii nie wylądował ani jeden żołnierz angielski.

Należy przy tej okazji stwierdzić, że w wyniku postępującego stałe marszu od-

działów niemieckich w rejonie Oslo, ta okolica została całkowicie opróżniona przez oddziały wojska norweskiego. Jak słychać, większość żołnierzy norweskich z oddziałów wojskowych operujących w okolicy Oslo, przekroczyła granicę Szwecji i tam została internowana.

Wojska norweskie poddają się.

Berlin, 17 kwietnia. — Jeden z batalionów niemieckich, operujących w rejonie Christiansand w ciągu dnia 15 kwietnia natrafił na silniejsze oddziały norweskie podczas posuwania się naprzód.

Chodzi tu o trzy bataliony norweskie, wzmocnione artylerią. Mimo znacznej przewagi przeciwnika oddział niemiecki przystąpił do działania. Po krótkiej ułtarcze Norwegowie złożyli broń. Oddział niemieckiemu poddało się 150 oficerów i 2.000 żołnierzy.

Wojska niemieckie zajęły Kornsjoe.

Sztokholm, 17 kwietnia. — Wojska niemieckie, operujące w rejonie Halden w Norwegii, obsadziły w ciągu niedzieli graniczną stację kolejową Kornsjoe, będącą punktem przejazdowym norwesko-szwedzkim.

Wojska niemieckie objęły służbę wartowniczą na granicy norwesko-szwedzkiej.

Zmienne wyznaczenie Anglików.

Amsterdam, 17 kwietnia. — W londyńskiej „Daily Mail” (Nagley Farson) zajmuje się w obszernym artykule wstępnym sprawą poważnych strat na polu gospodarzem, jakie zagrażają Anglii.

Zdaniem Farsona, w ostatnich dwóch latach przedwojennych wywoziła Anglia na półwysep Skandynawski dwa razy tyle towarów co do Indji, przyczem kwota eksportowa do krajów skandynawskich była dwukrotnie większa, niż uzyskano ją w wywozie do Argentyny.

Kraje skandynawskie pod względem siły nabywczej towarów angielskich równały się siłą nabywczej Francji, Belgji, Holandji i Włoch łącznie. Wysyłka towarów angielskich do Europy północnej przedstawiała tę samą wartość, co ogólna cyfra

eksportowa Anglii do Niemiec i Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej.

Z chwilą, gdy kraje skandynawskie odpadły jako rynki zbytu i zakupów, będzie Anglia skazana na pokrywanie całego swego zapotrzebowania na surowiec drzewny wyłącznie w Kanadzie. Anglia utraciła również 40% swego przywozu rud żelaza. Jest to sytuacja nie mogąca się nadal utrzymać. Dotychczas Anglia partycepowwała w 60% wywozu duńskiego, 47% wywozu fińskiego, 28% norweskiego i 25% szwedzkiego.

Zdaniem „Daily Express” nie można zaprzeczyć Hitlerowi, iż osiągnął on dzięki szybkim operacjom w Norwegii niezwykły sukces. Zajął on pozycję tego rodzaju, iż dzie w stanie poważnie zagrażać wybrzeżom Anglii. (p.)

Paryż obawia się rozdzielenia angielskich i francuskich sił wojennych.

Bruksela, 17 kwietnia. — W kołach politycznych stolicy Francji wyraża się poważne obawy, pozostające w związku z rozwojem wypadków w Europie północnej, iż Anglia zwróci obecnie wszystkie swoje siły wojskowe celem odparcia niebezpieczeństw, jakie zagrażają jej od strony Norwegii.

Wskutek tego jednak wysłanie dalszych wojsk angielskich do Francji, na których przybycie liczone w Paryżu oddawna, albo ulegnie znacznemu zwłocze, albo wogóle nie będzie mogło dojść do skutku. Niemcom u-

dało się dzięki zajęciu obu krajów północnych rozdzielić siły wojenne państw sprzymierzonych Francji i Anglii, ponieważ Francja musi w pierwszym rzędzie bronić swoich własnych granic. Anglia zaś zmuszona jest zabezpieczać swoje bezpośrednie interesy życiowe.

Z wystaniem większych jednostek wojskowych francuskich do Norwegii nie należy się liczyć wobec tego, że brytyjskie siły wojenne we Francji nie są stosunkowo zbyt liczne. (p.)

Norwegja po ośmiu dniach

Oslo, 17 kwietnia. — Osiem dni po próbie zamachu mocarstw zachodnich na suwerenne prawa Norwegii i wręczeniu rządowi norweskemu not angielsko-francuskich, dotyczących założenia pół minowych w trzech miejscach długiego na 8 tysięcy km wybrzeża norweskiego, kraj nie

doszedł jeszcze do stanu zupełnego uspokojenia.

Stosownie do ustalonego planu wojska niemieckie posuwają się naprzód w pozostałe, bardzo nieznaczne już tereny, dotychczas nieobsadzone. Wojska lądowe, marynarka i flota powietrzna zostały

Wzmocnienie niemieckiej ambasady w Rzymie.

Berlin, 17 kwietnia. — Posel niemiecki ks. Bismarck, dotychczasowy kierownik wydziału politycznego w ministerstwie spraw zagranicznych, został przydzielony do ambasady niemieckiej przy Kwirynale w charakterze pierwszego radcy ambasady. Równocześnie drugi radca ambasady von Plessen otrzymał tytuł posła.

Wzmocnienie niemieckiego przedstawicielstwa dyplomatycznego w Rzymie jest nowym dowodem czynnej współpracy między obydwioma mocarstwami osi. Równocześnie fakt ten jest odzwierciedleniem znaczenia, jakie posiadają faszystowskie Włochy w międzynarodowych stosunkach Rzeszy.

wzmocnione, aby skonsolidować wszystkie punkty i stanowiska obsadzone przez żołnierzy niemieckich w ostatnich dniach. Każdy z Norwegów zdaje sobie sprawę z tego, że obsadzenie linii wybrzeża w ciągu kilku godzin było mistrzowskim wyczynem, tem więcej, że wybrzeże to obejmuje 173.000 wysp i wysepek, a poza tem weiska się do krętych fiordów skalistych.

Przeprowadzenie w ciągu kilku godzin całej akcji, zastosowanej jako przeciwstawienie się planom okupacji angielskiej, zaskoczyło całą Norwegję. Obsadzenie Narviku, jeszcze przed przybyciem właśnie w niedzielę późnym popołudniem angielskimi transportowcami, określane jest przez norweskie koła wojskowe jako mistrzowski wyczyn, który przejdzie do historii.

Jeżeli mimo tego bezspornego uznania, jakie wzbudza wynik działalności wojsk, postawa, dyscyplina i takt niemieckich wojsk ochronnych po ośmiu dniach nie zapanował ład i spokój w kraju, oczywiście poza sprawami wojskowymi, za które odpowiedzialną jest naczelna komenda wojsk niemieckich, to jedynie i wyłącznie należy przypisać to ucieczce dawnego rządu norweskiego.

W poniedziałek 169 wybitnych osobistości kraju zwróciło się z apelem do narodu o zachowanie spokoju i porządku.

W ciągu niedzieli w okolicach Oslo wzięto do niewoli 1.500 żołnierzy i 100 oficerów. Niekierzy z nich żyli w ciągu ostatnich 4 dni tylko chlebem. Żaden z nich nie miał więcej, jak 120 nabejów do dyspozycji, a gdy nadszły wojska niemieckie — nie padł ani jeden strzał, gdyż od razu przekonano się o bezcelowości tego rodzaju przedsięwzięcia.

Liczba szpiegów angielskich, ujętych przez władze niemieckie, wzrasta z dnia na dzień. Chodzi tu o oficerów angielskiego wywiadu, zwyczajnych żołnierzy, rzekomych rekonwalescentów, tak zwanych chorych marynarzy, komiwojażerów, dziennikarzy itd. Zeznania tych ludzi potwierdzają w szczegółach niemieckie przypuszczenia ostatnich miesięcy, według których Churchill opracował plan wojenny dla Skandynawji, którego urzeczywistnienie musiałoby pociągnąć w otchłań zniszczenia państwa północnego, gdyby nie to, że niemieckie operacje ubiegły o niecałe 8 godzin zrealizowania zamiarów Anglii.

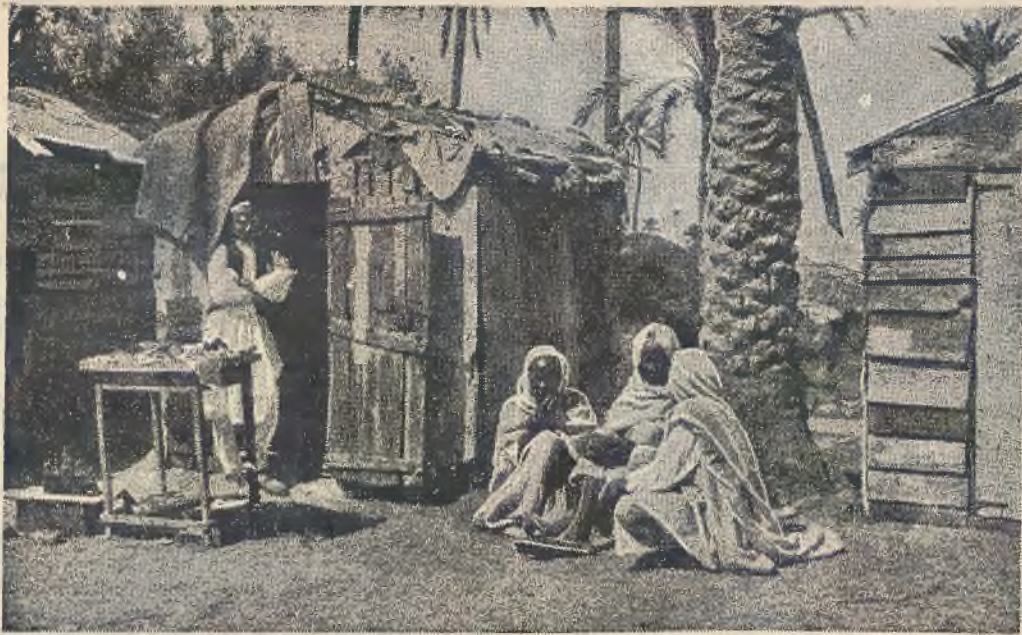
Wybrzeża Norwegii bronią 28-cm. działa.

Berlin, 17 kwietnia. — Wśród baterji nadbrzeżnych we fiordzie Oslo zajętych przez niemieckie siły zbrojne i przysposobionych do obrony wybrzeża, znajdują się również działa kalibru 28 cm. Dzięki temu obrona wybrzeży została znacznie wzmocniona.

Doniosłe znaczenie sukcesów w Hoenfoss i Kongsberg.

Berlin, 17 kwietnia. — Jak już doniesiono, niemieckie wojska po obsadzeniu Hoenfoss objęły w posiadanie w nieuszkodzonym stanie tamtejszą fabrykę prochu.

Co do broni, jaka wpadła w ręce niemieckie w Kongsberg, to znajdowały się tam głównie karabiny, karabiny maszynowe, wielka ilość dział 20 cm, oraz znaczny zapas dział przeciwlotniczych kalibru 40 mm.

Sklepiarz arabski.

Typy koczujących Arabów.

ARABJA.

Kraj fantazji i fantastów

Arabki w ludowych strojach.

Dziwnym zbiegiem okoliczności tak się zdarza, że prawie wszyscy, którzy odegrali w Arabji jakąś wybitniejszą rolę, obojętnie zresztą w jakim zakresie, giną gdzieś bez śladu, stają się postaciami niemal że nie-realnymi.

a coraz więcej krąży o nich podań i anegdot.

Tak stało się z porucznikiem Lawrence, znanym angielskim organizatorem, szpiegiem a wkońcu wysłannikiem dyplomatycznym, tak też stało się z wieloma innymi, którzy przed Lawrence weszli na ziemię arabską i na niej spędzili kilka lat swego życia.

Arabja ma dziwną właściwość tworzenia legend.

Jest to wymarzony kraj dla wszelkiego rodzaju fantastycznych opowieści; piaski Arabji, raz po raz tylko urozmaicone jakąś oazą lub zdalą widocznymi kształtami miasta, pochłaniają prawdę, jak bibuła kroplę wody, by w miejsce autentycznych faktów tworzyć fantastyczne opowieści.

Niejedno wybitne nazwisko europejskie łączy się z tym dziwnym krajem. Niejednego człowieka nęciła ta legendarna kraina, niejednego też wyobrażał sobie, stworzył sobie tam nowe życie, będzie mógł dać upust swoim zamiłowaniom, lecz zwykle powrócił do kraju, nie przeniknąwszy tajemnicy pustyni, złamany i zniechęcony.

O ile mało jeszcze wiemy o „Lawrence of Arabia”, chociaż wyszło o nim już sporo monografii, to posiadamy znacznie więcej wiadomości o dwóch innych postaciach, związanych z Arabją, a mianowicie o Emirze Rzewuskim i o lady Esterze Stanhope.

Wacław Rzewuski, potomek wielkiego rodu królewskiego,

był i pozostał do dziś dnia wcieleniem rycerskości, buńczuczności, a przede wszystkim nieograniczonej wielkopańskiej fantazji i jako taki przeszedł w wspaniałym wierszu Słowackiego do potomności, chociaż przeciętny człowiek mało zna szczegółów z życia Emira. Był to człowiek, snujący marzenia z otwartymi oczami, chcący sobie stworzyć egzystencję odmienną od wszystkich, niezależną od nikogo, wspaniałą, królewską. Bardzo bogaty, odżył on liczne podróże po Europie, by wkońcu wrócić na swe ukochane Podole. Tam

żył z wielkim przepychem, urządzając wspaniałe przyjęcia dla sąsiadów,

zawsze tajemniczy, malomówny, jakich zupełnie inny

i przez to pociągający. Niezwykły amator rasowych koni, postanowił kiedyś wybrać się do Arabji, by tam u źródła najczystszej rasy zdobyć kilka egzemplarzy, które miały stać się zaczątkiem stajni arabskiej Emira. Na pewnym balu w Stutgarcie opowiedział o swoim planie królowej wirtemberskiej: oczarowana fantazją i przedsiębiorczością polskiego magnata, prosiła go królowa, aby nie zapomniał o niej i przysłał jej do jej stolicy rasowego araba. Wkrótce potem Emir wyruszył przez Konstantynopol w stronę zaczarowanej krainy. Droga usłana jest zresztą miłymi przygodami: współcześni piszą dużo o jego licznych flirtach w Konstantynopolu, w Da-

maszku i w innych miastach, gdzie przystojny mężczyzna wysokiego wzrostu, o jedwabistej blond brodzie wywoływał zachwyt w salonach. Nie bacząc na trudności, Emir, który w tym czasie zyskuje różne przydomki u Arabów, a przede wszystkim przydomek „Tadż-el-Faher”, posuwa się w głąb pustyni, by zawrzeć z plemionami arabskimi bliższą komitywę, a przede wszystkim zdobyć od nich kilka okazów arabskich koni.

Starania te narazają go kilkakrotnie niemal na śmierć;

w tym też czasie spotyka się Wacław Rzewuski — „złota boroda” — jak go nazywają chłopcy i jego nadworni kozacy z inną entuzjastką Arabji, postacią również romantyczną jak on sam, kobietą o wielkiej kulturze, należąca do gatunku Anglików, chorujących na spleen i objeżdżających cały świat w po-

szukiwaniu nowych wrażeń, — lady Esterą Stanhope.

Lady Estera jest wnuczką wielkiego męża stanu Williama Pitta,

hrabiego of Chatham, a rodzoną siostrzenicą innego męża stanu z tej rodziny Pitta młodszego. Dziwna to była zresztą rodzina: ojciec Estery, hr. Karol Stanhope jest zamiłowanym fizykiem, wynalazcą maszyny do rachowania, prasy drukarskiej, nadto zajmował się muzyką. Jako ojciec był strasznym tyranem i Estera, która od wczesnych lat miała indywidualne pojęcia na różne zagadnienia, nie mogła długo wytrzymać w domu tyrańskiego ojca.

Wkońcu przenosi się ona do swego wuja i mieszka tam aż do jego śmierci.

Oddawna odczuwała ona niezwykle czar Wschodu i postanowiła w tych fantastycznych ramach odegrać większą rolę.

Mając duży majątek wybiera się w czasie, kiedy Europa rozdzielana jest wojnami napoleońskimi w towarzystwie kilkorga służby i lekarza Meryona na Malte, następnie do Aten, do Konstantynopola, stamtąd na wyspę Rodos. W drodze do Egiptu rozbija się okręt i rozbitkowie pędzą żywot Robinsona Kruzoa na przegrodnej skale. Wkońcu docierają do Aleksandrii.

Na ziemi egipskiej staje lady Estera w stroju dostojnego muzułmanina,

który odtąd będzie jej stale towarzyszył. Następne dwa lata stanowią pasmo triumfów i efektownych gestów: w Kairze przyjmuje do stoją podróżniczkę wicekról Egiptu, Mehemed Ali Pasza. Lady Estera występuje w takich okolicznościach w kaszmirowym turbanie z futrzaną narzutą, w spodniach haftowanych złotem. Dalsza droga prowadzi do Jaffy, Jerozolimy, Damaszku. Europejczycy za mieszkali u Wschodzie, ostrzegają ją przed fanatyzmem Damascenów i odradzają, aby ukazywała się im bez zasłony na twarzy. Fantastyczna lady jednak postanowiła z mieszkańców Damaszku uczynić swoich poddanych i oczarować ich swoją aparacją.

Pasza Damaszku ofiarowuje lady Esterze eskortę, gdyż postanawia ona udać się do ruin Palmiry, słynnej w starożytności. Osobiste zalety podróżniczkę,

jej wielką odwagę, znajomość konnej jazdy zyskują tak dalece sympatię szeregów arabskich,

że przyjmują ją jako swoją. Podróżuje ona następnie po Syrii, wynajmuje na stokach Libanu opustoszały klasztor w pobliżu Sydonu, rozpoczyna poszukiwanie za skarbami w świątyni Askalonu. Wkońcu wynajmuje w pobliżu wioski Dżun domostwo również w okolicy Libanu, tam osiada i żyje tam przez lat 20, otoczywszy dom wysokim murem, założywszy park i zbudowawszy spore zabudowania gospodarskie.

Najwspanialszą jednak chwilą jej życia jest jej koronacja w Palmirze.

Wjeżdża ona konno we wspaniałym stroju do tego miasta, leżącego dziś w gruzach, a kiedyś znacznego i pod słupami wielkiej świątyni rzymskiej otrzymuje z rąk Arabów koronę z kwiatów. Działo się to w roku 1813, kiedy Napoleon walczył o resztkę swego tak prędko zbudowanego, zdobytego imperjum.

Od tej chwili zaczyna się fikcyjne „panowanie” królowej Palmiry lady Stanhope, która raz po raz wykazuje pewną „polityczną działalność”, walczy z Emirem Beszyrem i uzyskuje pewne wpływy i sympatię u swoich, dosyć nieuchwytnych poddanych. Oczywiście, że równie fantastyczną jak sama królowa Palmiry jest też jej karjera: zdobywa sobie ona ludzi i szczerą osobistym urokiem, urodą i fantastycznością nastroju, który tworzy wokół siebie.

Dzisiaj, gdy 100 lat już przeszło od czasu tych wydarzeń, pozostała lady Estera jako jedna z najciekawszych postaci w galerji oryginalów i dziwaków, dla których szczęścia potrzebne były piaski Arabji i tło, które posłużyło również do snucia legend i baśni z tysiąca i jednej nocy.

Modlitwa Mahometan.

Popie jeźdźców arabskich w Algerze.

